

MARTA ĆMIKIEWICZ

Realizacja prawa do prywatności w rozumieniu poszanowania życia rodzinnego i wykonywania opieki rodzicielskiej w warunkach ubóstwa na gruncie wybranych norm prawa międzynarodowego publicznego i Europejskiej konwencji praw człowieka

Abstrakt

Ingerencja w życie rodzinne jest szczególną formą zagrożenia dla rodzin ubogich, zwłaszcza w przypadkach, gdy jedynym bodźcem do takich działań państwa jest zła sytuacja materialna rodziny. W artykule podjęto refleksję nad możliwymi zagrożeniami dla realizacji życia rodzinnego w ramach prawa do prywatności, ustanowionego na gruncie prawa międzynarodowego publicznego, w szczególności Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, Konwencji o prawach dziecka i Europejskiej konwencji praw człowieka (EKPCz). W opinii Komitetu Praw Człowieka rodzina powinna być ukierunkowana na umożliwienie dziecku pozostania pod opieką rodziców lub powrotu pod ich opiekę lub innych członków rodziny. Komitet Praw Dziecka wskazuje, że realizacja prawa do prywatności zakazuje uznawania ubóstwa materialnego za podstawę i przesłankę odebrania dziecka spod opieki rodzicielskiej czy objęcia go opieką zastępczą. Przedstawione w artykule orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) obrazuje natomiast, że dzieci z ubogich rodzin są narażone na ryzyko odebrania ich rodzicom i umieszczenia w placówkach pomocy społecznej ze względu na status finansowy rodziny, co zdaniem Trybunału może stanowić naruszenie art. 8 EKPCz. Okoliczność błędnego utożsamiania przez organy państwowe braku wystarczających środków do utrzymania rodziny z zaniedbywaniem dziecka stanowi zagrożenie dla życia rodzinnego jednostki ubogiej, a ofiary naruszenia więzi rodzinnej poprzez godzenie w życie prywatne członków rodziny powinny być objęte ochroną w ramach systemu praw człowieka. Przeprowadzona analiza pozwala wyodrębnić istotne problemy z punktu widzenia osoby lub rodziny ubogiej, takie jak: kwestionowanie możliwości rodzicielskich, jako konsekwencję błędnego utożsamiania ubóstwa z zaniedbaniem dziecka czy odebranie prawa do pomocy materialnej, które wpływają na realizację życia rodzinnego, aby następnie wskazać środki prawne służące ochronie.

Słowa kluczowe: prawo do prywatności – prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego – życie rodzinne – prawa dziecka – opieka rodzicielska